

Choć ustawodawca nie określił maksymalnego wieku, w którym można udzielić pomocy na usamodzielnianie w trybie ustawy o pomocy społecznej (u.p.s.), nie można traktować tej formy pomocy jako możliwej do "odebrania" w dowolnym czasie.

Przedmiotem rozważań w tym artykule jest teoretyczna sytuacja, w której osoba przebywająca w zakładzie poprawczym nie otrzymuje pomocy finansowej na usamodzielnienie, o której mowa w art. 88 ust. 1 u.p.s., lecz postanawia ubiegać się o nią w późniejszym czasie.

Kto może otrzymać pomoc pieniężną?

Przechodząc do kluczowych zasad udzielania pomocy na usamodzielnianie, należy zwrócić uwagę na katalog placówek, których opuszczenie przez osobę pełnoletnią uzasadnia przyznanie jej pomocy na podstawie art. 88 ust. 1 u.p.s. Są to:

- dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie,
- dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz okręgowy ośrodek wychowawczy,
- zakład poprawczy,
- schronisko dla nieletnich,
- specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy,
- specjalny ośrodek wychowawczy,
- młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę,
- młodzieżowy ośrodek wychowawczy.

Ujęte w treści przepisu wyliczenie ma charakter zamkniętego katalogu, a jego rozszerzenie chociażby o niefigurujący na liście zakład karny jest niedopuszczalne. Wspomniany wcześniej zakład poprawczy spełnia jednak założenia ustawy.

Usamodzielnienie bez ograniczeń wiekowych - tylko teoretycznie

Możliwość udzielenia pomocy na usamodzielnianie osobie, która nie otrzymała jej będąc osobą pełnoletnią opuszczającą któryś z wyżej wymienionych zakładów, po pewnym czasie, może być kwestią dość problematyczną. Faktem pozostaje, że ustawodawca nie wskazał bezpośrednio górnego wiekowego ograniczenia przyznawania pomocy dla osób usamodzielnianych. Odróżnia to pomoc na usamodzielnienie od pomocy na kontynuowanie nauki, jaką na podstawie art. 89 ust. 3 u.p.s. przyznaje się nie dłużej niż do czasu ukończenia przez beneficjenta 25 roku życia. Szczegółowe warunki przyznawania pomocy dla osób usamodzielnianych reguluje przy tym wydane na podstawie art. 90 ust. 4 u.p.s. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie. Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia udzielenie pomocy jest uwarunkowane złożeniem przez osobę usamodzielnianą wniosku o przyznanie jej środków i indywidualnego programu usamodzielniania.

Na mocy §7 rozporządzenia przygotowanie planu usamodzielniania jest konieczne co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności. Przedstawiony wcześniej przepis § 2 ust. 1 w pkt 1 wprowadza również wymóg przedstawienia informacji obejmujących m.in. dane osobowe, miejsce zamieszkania oraz adres kontaktowy opiekuna usamodzielniania. Musi to nastąpić jeszcze wcześniej – co najmniej na dwa miesiące przed osiągnięciem pełnoletności przez potencjalnego beneficjenta. Przepisy nie przewidują możliwości przywrócenia ww. terminów. Tym samym, pomimo braku górnego ograniczenia wiekowego,

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: piątek, 03, lipiec 2026 11:41

Piotr Majoch

Odśłony: 78

---

osoba "przypominająca sobie" o instytucji pomocy na usamodzielnianie po dłuższym czasie bez spełnienia wymienionych wymogów nie spełnia już przesłanek jej otrzymania.

Readaptacja celem pomocy na usamodzielnianie

Należy przy tym zauważyć, że ustawodawca, wskazując w treści art. 88 ust. 1 u.p.s. cele pomocy udzielanej osobom opuszczającym wymienione tam ośrodki, wśród których wymienił integrację takich osób ze środowiskiem, połączył określone formy pomocy z zakończeniem pobytu w tego typu miejscach. Oznacza to, że pomocy dla osób usamodzielnianych nie można traktować jako świadczenia możliwego do odebrania w dowolnym momencie, gdyż stanowi wsparcie o charakterze readaptacyjnym.

Artykuł powstał w oparciu o stan faktyczny, na podstawie którego specjalista Biura Związku Powiatów Polskich wydał opinię prawną na wniosek powiatowej jednostki organizacyjnej.